

Mentre als Estats Units s'agregen problemes com l'atur, el racisme o les bosses de pobresa, la campanya electoral, que culminarà en les eleccions de novembre, ve caracteritzada per l'èmfasi gairebé exclusiu en els gestos. La confrontació ideològica és inexistent.

De què va aquesta campanya?

Punt i final per a la batalla de les idees. Als Estats Units, amb l'immediat horitzó de les convencions dels partits Demòcrata i Republicà, el gran circ electoral s'aproxima al seu màxim apogeu. Lluny queda el debat públic, mediàtic, sobre la gran reforma republicana continguda en aquell Contracte per a Amèrica patrocinat per l'ínclit Newt Gingrich. I més enrera encara el terratrèmol ideològic, polític i econòmic que va representar l'entrada en escena de la reforma, finalment fracassada, del sistema públic de sanitat. L'espectacular penetració de Clinton en el camp ideològic dels republicans després de la davallada electoral demòcrata de 1994, deixa un estret marge, gairebé inexistent, per a la confrontació de programes.

La campanya per a les eleccions presidencials ha entrat ja de ple en l'univers gestual, purament publicitari, dels candidats. Un terreny on els petits detalls absolutament irrelevants esdevenen els protagonistes d'una gran comèdia l'acte final de la qual tindrà lloc el 5 de novembre, el dia de les eleccions.

Cap a on mirar?, cap a on disparar per elevació a la recerca d'algun estímul?

Campanya a les llibreries. La "literatura" sembla aquests dies una excusa relativament apreciable tot i que gens excitant. Mentre el president Clinton tornava aquests dies a Califòrnia a la

caça de vots per a la seva reelecció i el seu adversari Bob Dole intenta confirmar el seu lideratge en el bàndol republicà, les llibreries s'han convertit en els fòrums més aparents d'aquesta campanya.

"Donat que les dues campanyes es redueixen a un problema de tàctica i posicionament, la gent busca alguna cosa de què poder parlar i els llibres semblen el mi-

a més de proporcionar-li 6,5 milions de dòlars en drets d'autor. Però les vendes aconseguides no el van animar finalment a presentar-se com la gran esperança negra de la majoria blanca.

El mateix plantejament va evitar que el portaveu del Congrés, Newt Gingrich, participara en la cursa electoral, un cop vista l'acceptació del seu llibre *To renew America*.

Es un tipus de campanya que permet als aspirants a la presidència generar una publicitat afegida i els ofereix un control més gran sobre el tipus d'entrevistes que concedeixen.

Aquest és el cas de Hillary Rodham Clinton i la publicació de *It takes a village*, un llibre que va ajudar l'esposa del president a recuperar la seva pèrdua de popularitat i evitar les entrevistes que la relacionessin amb els escàndols recents que l'assetjaven, cas del "Whitewater" o dels acomiadaments de l'oficina de viatges de la Casa Blanca.

Unlimited partners, el llibre de Bob Dole, competeix als aparadors amb *Primary Colors*, la sàtira de "Anonymous" sobre la campanya electoral de Bill Clinton el 1992 que el va portar a la presidència.

Amb tot, el món del llibre només alimenta el desfici d'una elit sense l'oportunitat, aquesta vegada menys que mai, d'endur-se a la boca alguna cosa més substancial que el desànim.

I en què està interessada la gran majoria de l'opinió pública? Se-

L'entrada en la cursa electoral d'un tercer candidat a la presidència seria un nou obstacle, potser definitiu, per a Bob Dole.

llor camp", declarava la setmana passada William Kristol, director del setmanari *Weekly Standard*.

A quatre mesos de les eleccions, el mercat literari, efectivament, ha esdevingut la perfecta plataforma electoral, amb gairebé una desena de llibres inspirats en la campanya electoral o escrits pels seus protagonistes. Fem un repàs.

El general Colin Powell va obrir la veda amb *My American Journey*, un llibre que li va permetre temptejar el suport de l'electorat,

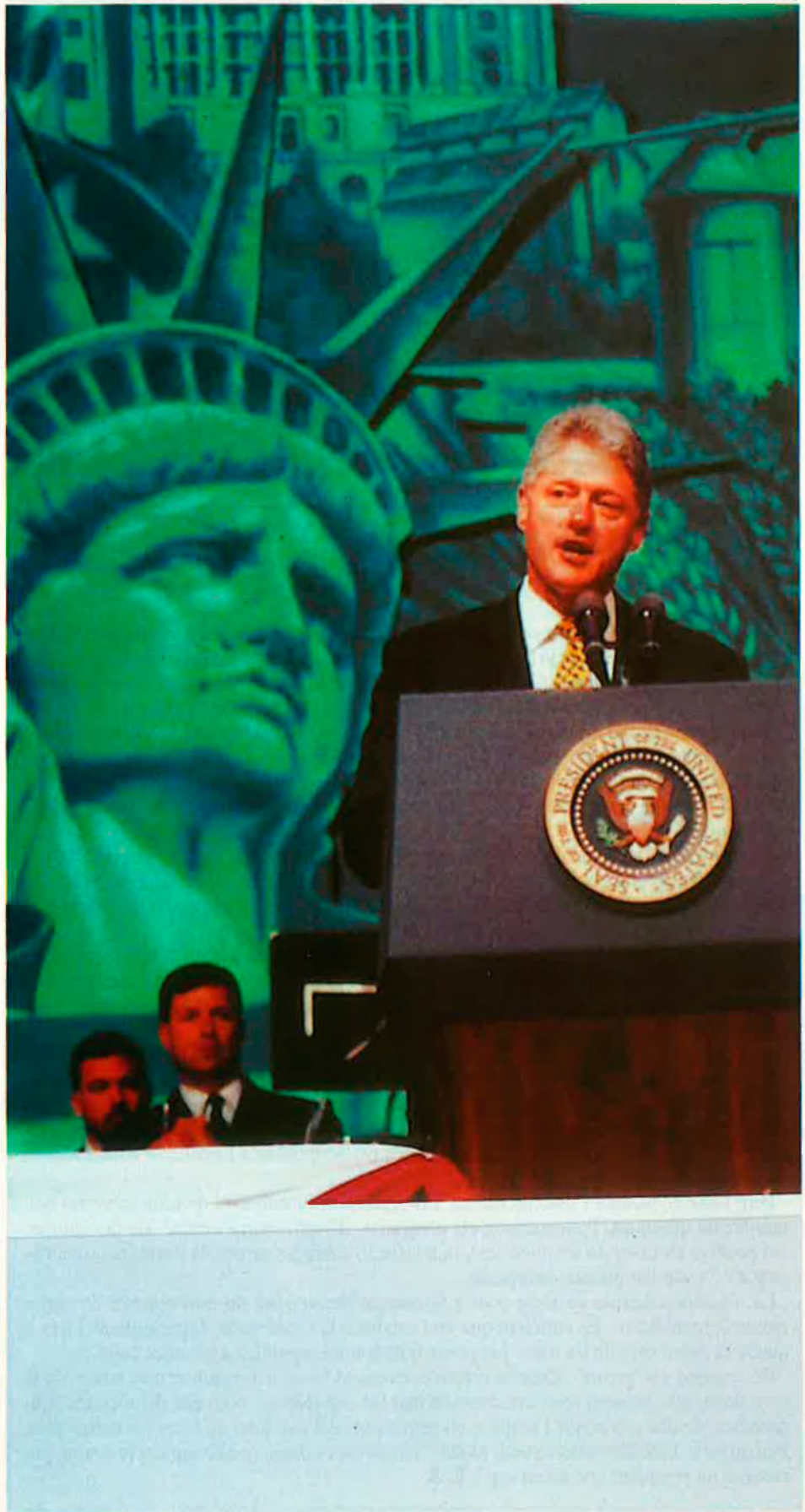
EFE

gurament en qüestions —com la precarització brutal del món del treball— de molt més calat que les plantejades, una vegada i una altra, pels mitjans de comunicació de masses.

Un exemple: tot el país sembla pendent, a jutjar per les grans cadenes de televisió i de premsa escrita, per l'estat de salut de Bob Dole, de 73 anys d'edat. El compliment del seu aniversari ha servit per fer una introspecció gairebé obscena en les vísceres del candidat republicà.

L'edat de Dole. I ells hi cauen, és clar. I tractant-se de l'edat, Dole ha fet seu, hàbilment, l'elemental principi de tota estratègia militar i electoral: la millor defensa és l'atac. No perd l'oportunitat de repetir fins a quin punt se sent jove —“tinc la impressió de tenir cinquanta anys”— i no s'absté de publicar les vegades que facin falta el seu últim informe mèdic. Dole acostuma a rematar-ho de la següent manera: “el meu nivell de colesterol és millor que el de Clinton. I el meu pes i la tensió arterial són perfectes”.

L'edat de Dole és un dels perfectes exemples de com reorientar la campanya “cap els marges” en lloc d'intentar escollir una direcció més nuclear. Una qüestió plantejada, ara per ara i en la immensa majoria de mitjans, en els següents termes: mentre que Clinton complirà 50 anys, el candidat republicà, si surt elegit, serà el president de més edat en la història dels Estats Units en un començament de mandat. L'exemple de Ronald Reagan ha mostrat, amb més o menys fortuna, que un septuagenari és perfectament capaç d'assumir la càrrega presidencial de la primera potència mundial. Però Reagan posseïa una qualitat de què Dole no disposa i, en ocasions, evidenciava cruelment: al “gran comunicador”, tot i els errors d'envergadura comesos públicament, no li faltaven ni carisma polític ni oratòria. L'antic cap de la majoria parlamentària, en canvi, tot i batre's amb coratge,

Clinton, amb l'avantatge que li donen les enquestes, es dedica a aconsellar remeis per a problemes secundaris deixant de costat els grans reptes del país.

Els errors de Dole

L'alarma torna a planar per sobre dels republicans. L'actual president avantatja Bob Dole en les enquestes d'intenció de vot en 17 punts. I a tan sols tres setmanes de la seva elecció com a candidat del partit. Segons molts analistes, la imatge de l'antic líder de la majoria parlamentària continua difusa a ulls de la seva pròpia formació política.

En la qüestió de l'avortament, la posició de Bob Dole ha anat oscil·lant. Adversari històric de la interrupció voluntària de l'embaràs, ara desitja que la plataforma republicana, que serà adoptada durant la Convenció de Sant Diego, inclogui una "declaració de tolerància" sobre la qüestió. Una posició que no satisfà ni els partidaris de "l'elecció" ni els de "la vida".

D'altra banda, amb la supressió de la seva promesa d'anul·lar la llei —introduïda per Clinton— que prohibeix l'ús de dinou tipus d'armes d'assalt automàtiques, Dole s'ha llençat sobre la poderosa Associació Nacional del Rifle, que ha amenaçat de retirar-li el suport.

Ha estat probablement mal aconsellat quan ha decidit de no assistir a la Convenció de l'Associació Nacional per al Progrés, l'organització negra més veterana en la defensa dels drets cívics, amb l'argument que és una fundació dominada pel Partit Demòcrata. L'ex-general Colin Powell, el suport del qual Dole busca desesperadament, s'ha declarat contrariat per l'actitud del candidat republicà.

Alguns dels seus moviments poden indicar conviccions pròpies o caracter, però sobretot, marquen un desig de "centrar" la imatge de marca del Partit Republicà per tal de poder caçar per les terres electorals de Clinton. Un Clinton que, per la seva banda, s'ha apoderat de nombroses prerrogatives republicanes per adaptar-se a l'evolució conservadora de l'Amèrica que vota.

Però Dole no sembla l'únic problema. Els republicans estan avui dividits sobre un bon nombre de qüestions: l'avortament, els programes d'"affirmative action" (la discriminació positiva en favor de les minories), la legislació sobre les armes, la immigració, la fiscalitat i l'austeritat pressupostària, etc.

La hipotètica derrota de Dole podria arrossegar darrere seu un bon nombre de parlamentaris republicans. És suficient que vint escons a la Cambra de Representants i tres o quatre al Senat canviïn de mans per posar fi al domini republicà a les dues cambres.

Per corregir els "errors", Dole ha cregut convenient fer-se acompanyar més sovint de la seva dona, una persona molt considerada tant per republicans com per demòcrates. Elizabeth es dedica a corregir i ampliar els arguments del candidat en totes les entrevistes. Però al *New York Times* no va tenir pietat: "una primera dama que se sap expressar no pot rescatar un president que no en sap". E. S.

acostuma a deixar indiferents els seus auditoris.

Si bé és cert que té davant un Clinton que es revitalitza durant les campanyes electorals, Dole no aconsegueix del tot treure's de sobre l'estigma. Quan s'interroga als nord-americans a propòsit de Dole, les tres característiques més comuns que apareixen en les respostes són "vell", "conservador" i "massa vell". Un terç dels electors pensen que la seva edat és un obstacle per exercir un mandat presidencial i els que tenen una edat superior als seixanta anys es pronuncien aclaparadorament a favor de Clinton.

Dole intenta millorar constantment el seu aspecte físic —cabells tenyits i pell bruna— però no pot traïr uns gustos que l'allunyen massivament l'electorat jove: estima les pel·lícules de John Wayne i la música de Glen Miller i confon alegrement Michael Jackson amb Michael Jordan...

En la vigília del seu aniversari, el diari *The Washington Post*, no se sap si amb intenció o no, va publicar una enquesta el contingut de la qual podia ser bo per a Dole —es lloava la seva salut— però amb un plantejament potencialment demolidor: els únics que expressaven opinió eren metges gerontòlegs.

Clinton: de xèrif local. Mentre Bob Dole continua "enfan-

Lamm, el tercer home

ARXIU / EFE

Richard Lamm, ex-governador demòcrata de Colorado, és el tercer home en discòrdia. Recentment es va presentar com a candidat presidencial pel partit de la Reforma, la formació creada al voltant del multimilionari Ross Perot, en gran part responsable de la divisió del vot conservador que va posar fi a les aspiracions de reelecció de George Bush.

Un breu perfil: 60 anys, tres cops governador, home dur que diu no tenir problemes per dir les coses pel seu nom. Al marge de la demagògia, Lamm va saltar a les primeres pàgines dels diaris el 1984 quan va suggerir que "les persones d'edat que pateixen una malaltia incurable tenen més el deure de morir que el de costar una fortuna a la seguretat social". Anys més tard va insistir amb la mateixa fórmula, aquest cop amb els malalts de la sida. És partidari de privatitzar la seguretat social, de retallar les prestacions als jubilats i d'augmentar l'edat de jubilació fins als setanta anys.

Encara no se sap si aquest ul-

Ross Perot. Lamm podria ser una cortina de fum.

traliberal el que fa en realitat és escalfar motors per una espectacular irrupció en la campanya, per segona vegada, del mateix Ross Perot. El 18 d'agost -Convenció de partit de la Reforma- sortirem de dubtes. Bob Dole prega perquè Perot no sigui un problema més, potser el definitiu. E. S.

gat" en aquesta qüestió, Clinton recorre el país més com un candidat a la presidència d'una escola pública o al càrrec de xèrif local que no com un home que pretén la reelecció al despatx més poderós del planeta. S'hi dedica a aconsellar remeis per a un conjunt de problemes -l'absència escolar o el col·lapse dels telèfons d'emergència- que difícilment havien adquirit mai el nivell de preocupacions presidencials. Violència juvenil? Toc de silenci nocturn. Aules desordenades? Uniformes escolars. Pares que ignoren les seves obligacions amb els seus fills? Cartells amb les fotos dels progenitors amb el lema de "Wanted" repartits per les parets de les oficines de correus. El seu equip de campanya -Stephanopoulos, E-

manuel i Reed, estrategs del Clinton de 92- ho té clar: Ronald Reagan i altres presidents també van emfatitzar "els grans de sorra", i van deixar de banda qüestions com els programes governamentals de creació de llocs de treball, amb l'objectiu de reforçar les seves possibilitats de reelecció.

I així transcorre la campanya: gestualitats davant de reptes tan inquietants com l'accelerada marginació de bosses impressionats de població, el retorn al racisme, la profunda inseguretat en el món laboral, la fortificació ideològica i física de les elits o la uniformitat del pensament polític, econòmic i social com a recepta per a la justificació del caos.

Eduard Sanjuan

Edicions Tres i Quatre

ha convocat recentment els **XXV Premis Octubre**, de literatura, que seran fallats en el transcurs del tradicional sopar que enguany tindrà lloc el dissabte dia 26 d'octubre.

Recordem que el termini de presentació de les obres acaba el 16 de setembre de 1996.

Ara és feta pública la composició dels jurats corresponents:

Premi Joan Fuster d'assaig

Dotat amb 1.000.000 de pessetes

- Antoni Marí
- Joan F. Mira
- Josep M. Nadal
- Josep Ramoneda
- Sebastià Serrano

Premi Andròmina de narrativa

Dotat amb 2.000.000 de pessetes

- David Castillo
- Maria Josep Obiols
- Dolors Oller
- Rosa Regàs
- Màrius Serra

Premi Vicent Andrés Estellés de poesia

Dotat amb 500.000 pessetes

- Narcís Comadira
- Dominic Keown
- Vicenç Llorca
- Ponç Pons
- Xulio Ricardo Trigo

Jurats (1996)

Demaneu tota la informació a:

edicions **3i4** València

Pérez Bayer, 11
46002 València
tel. (96) 3516492
fax. (96) 3529872